

Tijdelijk groen in Zwijndrecht vervult tal van functies

Elke gemeente kent ze wel: terreinen die in afwachting van een definitieve inrichting braak liggen. Met de ontheffing tijdelijke natuur kun je ze groen inrichten zonder dat je bang hoeft te zijn dat beschermde soorten de ontwikkeling later vertragen. In de gemeente Zwijndrecht heeft dit goed uitgepakt: speelnatuur Buitenpret vervult tal van functies voor de buurt.

Tekst Miranda Vrolijk | Beeld Miranda Vrolijk, Gemeente Zwijndrecht

Arnold van Die, projectleider leefbaarheid en veiligheid gemeente Zwijndrecht

Pal naast het station van Zwijndrecht tussen de wijken Noord en Centrum ligt Buitenpret: een 6.000 m² groot groen terrein met een trapveldje, een moestuin, een balansroute én ruige natuur. De inrichting is drie jaar oud; in het najaar van 2014 is de locatie met groen ingericht. Daarvoor lag het al jaren braak nadat garagedealer Van Yperen was vertrokken. De gemeente is eigenaar van de grond en zat met het terrein in de maag. Duidelijk was dat het stuk grond - dat zich midden in de stad bevindt - nog jaren braak zou blijven liggen. „Zelfs als er wel een projectontwikkelaar met een plan komt, zal het nog een tijd duren voor er daadwerkelijk gebouwd wordt”, zegt Arnold van Die, projectleider leefbaarheid en veiligheid van de gemeente.

De raad besliste dat het terrein in afwachting van de definitieve inrichting een tijdelijke inrichting moest krijgen. Eén waarvan de buurt zou profiteren. Groen lag daarom voor de hand: de buurten rondom het terrein - zogenoemde aandachtsbuurten - zijn nogal versteend. Een boost van de leefomgeving kunnen ze daarom wel gebruiken. Maar voor welke inrichting ook gekozen zou worden, de raad stelde wel als voorwaarde dat er genoeg draagvlak onder de bewoners zou zijn. Met name om latere klachten en bezwaren te voorkomen. Van

Die heeft daarom een intensief participatietraject georganiseerd.

In eerste instantie voor alle bewoners van Zwijndrecht. Na de eerste avond waarop zo'n veertig mensen afkwamen, is Van Die met deze groep verder gegaan. Samen met ontwerper Susan van Ginneken, gespecialiseerd in speelnatuur, heeft hij het verdere traject waarin de bewoners zelf de plek gingen ontwerpen, begeleid. Ook de kinderen van de nabijgelegen school hebben meegedacht. De wensen van de bewoners in combinatie met de locatie- en budgetbeperkingen hebben geresulteerd in een plek waarin avontuurlijk spelen en ontspannen in het groen centraal staat (zie kader).

Hoe dit alles heeft uitgepakt voor de buurt? Uiteraard heeft het parkje de obligate voordelen opgeleverd: kinderen uit de buurt gebruiken de speelplek intensief, insecten, vogels en waterdieren hebben baat bij het groen en het is sowieso prettiger om vanuit je woning uitzicht te hebben op een ingerichte, groene plek, dan op een ongebruikt terrein met bouwhekken eromheen.

Gratis kavels

Daarnaast heeft Buitenpret andere successen opgeleverd. De moestuin is er een van. Niet iedereen heeft het budget om op een volkstuintcomplex een tuin te huren en in Buitenpret zijn de kavels gratis ter beschikking gesteld. „Wel is met één bewoner een beheercontract opgesteld. Die is eindverantwoordelijk voor het onderhoud van het geheel.” Nu gaat het slechts om acht kavels van zo'n 20 m, toch heeft het een goede invloed op de omgeving: de mensen die de stukjes bewerken, ontmoeten en helpen elkaar. Ook organiseren ze bijvoorbeeld

een oogstfeest in september, waarvoor de hele buurt wordt uitgenodigd. Goed voor de sociale binding.

Een ander onverwacht gebruik zijn de biologielezen door een Zwijndrechtse basisschool. „En dan gaat het niet eens om een school dichtbij”, aldus Van Die. „Ze gaan hier op bloemetjes- en beestjessafari.” Dat kan er volop: een strook naast de heuvelachtige balansroute is ingezaaid met een bloemrijk kruidmengsel van Heem in Overberg en aan de andere kant ligt een wadi met oever- en waterplanten.

Van Die vindt vooral de JOP (jongerenontmoetingsplek), die er ook moest komen, een succes. „Uiteraard was daar niet meteen draagvlak voor, elk wietzakje werd onder een vergrootglas gelegd.” De plek is nu afgeschermd door een haag van laurierkers om hem meer te isoleren. Daarnaast zijn de ruiten van het bushokje, die nogal vandalismegevoelig bleken, vervangen door zwarte Trespa-platen, die de jongeren zelf met een graffiti kunstenaar hebben bespoten. „Die worden niet vernield.” Volgens Van Die kunnen de wijkagent en de jongerenwerker door de JOP de jongeren gerichter opzoeken. „We houden zo goed contact en kunnen helpen als er vragen of problemen zijn.”

Duidelijke communicatie

Maar wat als er nu binnenkort toch een projectontwikkelaar komt die het terrein voor de gemeente gaat ontwikkelen? Dan zal de tijdelijke inrichting ondanks de buurtfunctie toch opgedoekt worden.

Buitenpret ligt midden in Zwijndrecht en is ingericht met onder meer een picknickweide, een trapveldje, een heuvelachtige balansroute, ruige natuur en een wadi.

Nog wat 'rommel' in depot?

€40.000 kreeg Arnold van Die om het Van Yperen-terrein in te richten. Met dit beperkte budget was het niet mogelijk om allerlei speeltoestellen/-aanleidingen nieuw aan te schaffen.

Ontwerper Susan van Ginneken van Designstudio Van Ginneken in Leiden kwam met een creatief idee: zij zou op de gemeentewerf inventariseren wat de gemeente allemaal in depot had staan en kijken wat daarvan bruikbaar was om Buitenpret in te richten. Kinderen weten dat natuurlijk al lang: trottoirbanden, paaltjes, stoeptegels en parkeerballen, alles wat je op straat tegenkomt, kan dienen als speelobject. Met al deze materialen maakte de ontwerper een spannende balansroute. Ook de bankjes - die al-

lemaal anders zijn - en de schaarhekjes komen daar vandaan, evenals de boot en verschillende klimbomen. Alles mocht Van Ginneken gebruiken, op voorwaarde dat wanneer de gemeente een voorwerp nodig had, ze die gewoon weg kon halen uit Buitenpret. Dat is ook al eens gebeurd zegt Van Die, en die zijn weer aangevuld met andere elementen zodat er geen gaten in de balansroute vallen.

„In principe staat het materiaal nu in Buitenpret in depot in plaats van op de gemeentewerf”, aldus Van Die. Het budget van €40.000 is opgegaan aan de schuur en de watertap voor de moestuin, de aanschaf van de beplanting, een verhard wandelpad én aan de kosten voor de algehele aanleg door Binder Groenprojecten.

Ook de vondst van beschermde soorten flora of fauna zal dit niet tegenhouden, want de gemeente heeft een ontheffing tijdelijke natuur. „In de tussentijd hebben de bewoners wel jarenlang plezier gehad van wat er nu ligt. En vanaf het begin is duidelijk gecommuniceerd naar alle partijen dat het om een tijdelijke inrichting ging”, zegt van Die. Al beaamt hij wel dat hoe langer het duurt voordat een nieuw plan zich aandient, hoe moeilijker het wordt om het huidige gebruik op te heffen. <

Met parkeerballen en trottoirbanden kun je een spannende balansroute maken.

De jongerenontmoetingsplek (JOP) heeft ook in het tijdelijke park een plek gekregen.